

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

Eesti Advokatuuri äriõiguse komisjoni arvamused ja ettepanekud

ühinguõiguse kodifitseerimise lähteülesande projektiga seoses

5. jaanuar 2015. a

Käesolevad arvamused ja ettepanekud on esitatud vastusena Justiitsministeeriumi 20. novembri 2014. a kirjale nr. 7-7/14-9016 „Ühinguõiguse kodifitseerimise lähteülesande projekti avalik konsultatsioon“.

Eesti Advokatuuri äriõiguse komisjon (edaspidi: „**Komisjon**“) peab ühinguõiguse revisjoni vajalikuks, pidades silmas, et kodifitseerimise / revisjoni tulemiks ei pea olema üks kõikehõlmav juriidilisi isikuid reguleeriv koodeks. Selles osas Komisjon nõustub ühinguõiguse ekspertide 13. juuni 2014. a kohtumise järeldusega, et eraõiguslike juriidiliste isikute koodeksi väljatöötamine ei ole põhjendatud – kaaludes mh ühelt poolt koodeksi väljatöötamiseks kuluvat tööd, ning probleeme ja ebamugavusi seoses täiesti uue regulatsiooniga harjumisega, ja teiselt poolt ühtse koodeksi pigem vormilise iseloomuga kasutegurit. Pea 20 aasta jooksul on Äriseadustikku muudetud üle 80 korra ning Riigikohus on loonud ühinguõiguse valdkonnas hulgaliselt pretsedente, kuidas vastava valdkonna seadusi tuleks tõlgendada. Komisjon leiab, et revisjon on vajalik, et ühinguõigus kirjutada loetavaks viisil, mis oleks mõistetav igale ettevõtjale, mitte vaid eriharidust omavatele isikutele.

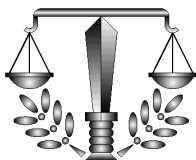
Komisjon pooldab, et revisjoni fookus peaks olema see, et arvestatakse kõikide puudutatud isikute huve pakkudes tasakaalustatud lahendusi, samaaegselt tuleks regulatsioone lihtsustada (vähendada halduskoormust ja pakkuda enam e-lahendusi), ajakohastada ning ühtlustada.

Komisjon ei ole käesolevas dokumendis hakanud kordama oma ettepanekuid ja seisukohti, mis on Justiitsministeeriumile juba varasemalt esitatud – kas siis ühinguõiguse kodifitseerimisega seoses või muudel juhtudel.

Ühinguõiguse kodifitseerimise töömaht ja ajakava

Justiitsministeerium on Ühinguõiguse kodifitseerimise lähteülesande projekti (edaspidi „**Projekt**“) koostades juba ära teinud põhjaliku, ilmselgelt mahuka ja tunnustust vääriva töö. Komisjoni hinnangul on valdav enamik Projektis tõstatatud probleemidest aktuaalsed ja tasuksid tõepoolest kodifitseerimise käigus läbivaatamist.

Kuid Komisjoni teeb murelikuks kogu kavandatava töö etteaimatav väga suur maht, mis muudab küsitavaks tervikpildi hoidmise ja hoomatavuse, ning tekitab samuti

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

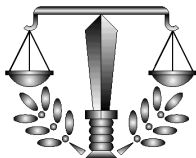
küsimuse kodifitseerimise fookuspunktide määratlemisest ning neist kinnipidamise kontrollimisest. Samuti on juba praeguses algfaasis ette nähtud kodifitseerimisprotsessi väga pikk ajaline kestus (hinnanguliselt ca 4 aastat), mis aga ei hõlma veel seda aega, mis kuluks eelnõu menetlemiseks, vastuvõtmiseks ja jõustumiseks. Komisjoni poolt seni Justiitsministeeriumile saadetud kirjades välja toodud probleemid ühinguõiguses on reaalsed ja igapäevased, ning nendele probleemidele võimalike lahenduste jõustumine tegelikkuses alles 6 või enamgi aasta pärast on murettekitav perspektiiv.

Seetõttu tuleb kaaluda, kuidas saaks kodifitseerimise töömahtu piirata, nii et ühtlasi lüheneks ka kodifitseerimisprotsessi ajaline kestus ning oluliste küsimuste reguleerimist ei lükataks edasi kodifitseerimisprotsessi ettekäändel. Komisjoni hinnangul võiks kõigepealt üle vaadata kodifitseerimise protsessile esitatavad põhjalikud vormilised nõuded (mille kirjeldus katab ligikaudu kolmandikku Projekti lehekülgedest) ning neid lihtsustada ja lõdvendada, kus see vähegi võimalik on. Ekspertide tähelepanu peaks maksimaalses võimalikus mahus keskenduma ikkagi sisulisele analüüsile ja tööle. Samal kaalutlusel võiks konkreetsete etteantud välisriikide regulatsioonide analüüsimise nõue olla pigem soovitusliku ja abistava iseloomuga, et eksperdid oleksid vabamad ise valima kõige otstarbekamat lähenemist. Euroopa Liidu, rahvusvaheliste organisatsioonide ja välisriikide näidete kõrval tuleb analüüsis kindlasti aga alati arvestada ka Eestis väljakujunenud ärikeskkonda, ärikultuuri ja siinset tegelikkust.

Samuti võiks kaaluda kodifitseerimise läbiviimist etappidena, kus kõigepealt töötatakse terviklikult läbi registrimenetluse, osühingute, aktsiaseltside (sh eristades alati börsiaktsiaseltsi) ja välismaa äriühingute filiaalide probleematika, ning selle baasilt hiljem eraldi teises etapis kõigi muude ühinguliikide ja FIE-dega seonduv mahus, milles see veel vajalik on. See ehk aitaks analüüsi paremini fokuseerida ning viia see kõigepealt läbi ettevõtluse seisukohalt prioriteetsemates valdkondades.

Komisjoni hinnangul ei vaja järgnevad Projektis nimetatud konkreetsed üksikteemad kodifitseerimise käigus käsitlemist:

1. Võõrkeelsete täiendite ja lühendite kasutamine ärinimeses (Projekti p IV.3.1.b). Komisjoni liikmete praktikas ei ole esinenud probleeme tulenevalt Eesti äriühingutele omastest täienditest ja lühenditest. Riigiomased täiendid ja lühendid on pigem abiks, viidates ühingu registreerimisriigile ja kohalduvale ühinguõiguslikule režiimile. Samuti, võõrapäraste täiendite ja lühendite (nt „Inc.“, „Ltd.“, „plc“, jne) kasutamise lubamine tekitab hoopiski arvestatavat segadust neid kasutavate ühingute registreerimisriigi ja neile ühinguile tegelikult kohalduva regulatsiooni osas. Seega ei pea Komisjon antud küsimust aktuaalseks. Küll näeb Komisjon probleemi kaubamärkide ülipika registreerimisajaga seoses, mis takistab kaubamärgi või ärinime

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

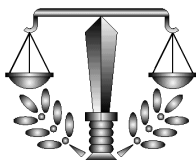
kasutuselevõttu ja sellesse investeerimist, kuna puudub kindlus selle kasutamise võimaluse osas tulevikus.

2. Äriühingute töökeele reguleerimine (Projekti p IV.7.1.f). Komisjoni liikmed ei ole oma praktikas sellelt pinnalt probleeme täheldanud, ning praegune konkreetse regulatsiooni puudumine on pigem hea. Kui ühinguga on seotud eesti keelt mitteoskavaid isikuid (nt osanike / aktsionäridena, nõukogu või juhatuse liikmetena) või on see muul põhjusel vajalik (nt heakskiitva nõukogu otsuse esitamine välisriigi krediidasutusele finantseeringu saamiseks), siis jõutakse kergesti konsensusele vajadusel dokumentide vormistamises võõrkeeles. Kui dokument on vaja esitada äriregistrile, siis jõutakse samuti probleemideta otsusele, kas koostada see võõrkeeles (koos hilisema nõuetekohase tõlkega), paralleeltekstina nii võõrkeeles kui ka eesti keeles, või siis kohe eesti keeles. Äriregistri absoluutse eestikeelsuse nõude ümbervaatumist peab Komisjon jätkuvalt väga vajalikuks (vt ka Projekti p-d IV.4.1.f ja IV.4.2). Kuid mida rohkemates küsimustes käsitleb eelnõu eesti keele rolli vähendamist, seda suurem on Komisjoni hinnangul risk, et see pälvib teravat negatiivset tähelepanu isikutelt, kelle meelsus keeleküsimumes on väga resolootne. Oleks äärmiselt kahetsusväärne, kui tegelikkuses tarbetu keeleregulatsiooni (Projekti p IV.7.1.f) tõttu jäetaks eelnõust selle menetlemise käigus välja ka praktikas väga soovitatav äriregistri töökeelt mitmekesistav regulatsioon (Projekti p-d IV.4.1.f ja IV.4.2).
3. Aktsionäride foorum (Projekti p IV.9.1.f). Arvestades tänapäevaseid kommunikatsioonivõimalusi, ei ole Komisjoni hinnangul Eesti äriühingute aktsionäridel praegugi tõsiseid takistusi omavahel ühenduse võtmisel ega koostöötegemisel – kui sellekohane huvi ja vajadus peaks tõesti olemas olema. Isegi, kui lisaplatvormi loomine võiks kuidagi täiendavalt abiks olla, on ühinguõiguse kodifitseerimisprojekti maht juba niigi väga suur ning sedavõrd madala prioriteetsusega teema võiks sealt pigem välja arvata.

Spetsiifilised lisakommentaariid

Alljärgnevalt esitab Komisjon lühidalt oma kommentaariid ja mõtted mõnede Projektis äramainimist leidnud teemadega seoses.

- Komisjonil on hea meel näha, et Projektis on kavandatud huvigruppide pidev kaasamine, informeerimine ja nendega konsulteerimine (Projekti p III.8).
- Komisjoni teevad murelikuks Maksu- ja Tolliametilt laekunud mitmed ettepanekud kontrollimeetmete veelgi jäigemaks muutmiseks (vt nt Projekti p IV.2.2). Kuritarvitustega võitlemine on kahtlemata vajalik; kuid see peab

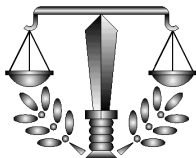
EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

seisnema pigem järelevalveorganisatsioonide töö tõhustamises, mitte aga senisest veelgi rangemate formaalsete dokumendi- ja tõendamisnõuete kehtestamises absoluutselt kõigile ettevõtjatele kelle puhul see lisaks vaid täiendavat bürokraatiat, ei täidaks vähimalgi määral oma eesmärki ja oleks seega ebavajalik.

- Komisjoni hinnangul on tervitatav börsiaktiaseseltside käsitlemine eraldi kõigist teistest aktsiaseseltsidest (vt nt Projekti p IV.3.1.a). Samas ei pea Komisjon vajalikuks nn. „suure aktsiaseseltsi“ vormi tekitamist (vt Riigikohtu ettepanek lubada üheastmelist juhtimissüsteemi aktsiaseseltsides (Projekti p IV.8.2) jne.). Pigem on praktikas näha, et aktsiaseseltsile kehtestatud reeglid tekitavad probleemi vaid nendele aktsiaseseltsi vormis registreeritud ühingutele, kes oma olemuselt ei peaks olema registreeritud aktsiaseseltsina vaid pigem osahinguna aga mingil põhjusel on ümberkujundamine jäetud tegemata. Üheks analüüsi objektiks võiks olla ka küsimus, kas Eestis on üldse vaja aktsiaseseltsi vormi, mis ei ole börsiühing. Kui kaks piiratud vastutusega ühingu liiki on vajalikud, siis tuleks nad kujundada teadlikult erinevad, kus aktsiaseselts on formaalsem ja pigem imperatiivsete normidega ühing ning osahing võimalikult vabalt reguleeritav ja imperatiivsed normid esineksid vaid väga fundamentaalsetes küsimustes.
- Registripidajalt eelotsuste / siduva eelkonsultatsiooni saamise (Projekti p IV.4.1.f) regulatsiooni väljatöötamisel tuleb seada sihiks võimalikult vähene formaliseeritus ja ajakulu.
- ÄS § 150 lõikes 5 ja §-s 289¹ sisalduvad teatamiskohustused ainuosanikust / ainuaktsionärist (Projekti p IV.6.1.h) on kõiki asjaolusid arvesse võttes tarbetud formaalsused. Komisjoni liikmete praktikas on esinenud isegi ka juhtumeid, kus ÄS-is sisalduvate vorminõuete tõttu taolise teate esitamine äriregistrile on toonud kaasa negatiivse tagasiside registripidajalt.
- Organite koosolekute läbiviimine peab olema võimalik ja aktsepteeritav ka telefoni- või videokonverentsi vormis (Projekti p IV.7.1.d) ilma üleliigsete erinõuete ja formaalsusteta.
- Analüüsimist vajaks otsuste vastuvõtmise ja vaidlustamise osas (vt nt Projekti p IV.7.1.) hääletuskeelu vastaselt antud häälte tühisuse teemaatika. Siiani on kohus leidnud, et hääletuskeelu vastaselt antud häälte puhul ei saa kohus ise tuvastada, milline otsus oleks vastu võetud kui hääletuskeeldu ei oleks rikutud. Kohus on leidnud, et sellisel juhul on kogu otsus tühine, mida aga ei saa pidada piisavaks tagajärjeks, kuna sellisel juhul ei olegi võimalik hääletuskeeldu sisuliselt rakendada.

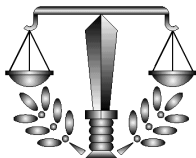

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

- Likvideerimisreeglid, mis nõuavad vähemalt ühe likvideerija elukohta Eestis (nt ÄS § 206 lg 2, § 369 lg 2; Projekti p IV.8.1.b), on praktikas probleemiks. Eriti olukorras, kus välisriigi äriühingu Eesti tütarettevõtja või filiaali majandustegevus on Eestis lõppenud, juhatuses on üksnes välisriigi residendid ning alles ei ole jäänud mitte ühtki kohapealset töötajat. Eesti residentist usaldusväärse likvideerija leidmine on sellises olukorras väga keeruline, sest ühest küljest isiklik vastutus ja teisest küljest igasuguste isiklike teadmiste puudumine likvideeritava äriühingu varasemast tegevusest mõjuvad vastutustundlikele inimestele hirmutavalt, ja seda igati põhjendatult. Kui juba juhatuse liikmete ja filiaali juhatajate puhul ei kehti Eesti residentsuse nõue, siis võiks see nii olla ka likvideerijate puhul, et seda tööd saaksid teha äriühingu oma töötajad, pankrotihaldur või likvideerija nende residentsusest sõltumata.
- Juhtorganite liikmete ametiaja piiratus (Projekti p IV.8.1.d) on ühest küljest praktikas probleem, sest kui kõik toimib hästi, unustatakse pahatihti ametiaega pikendada, ehkki isik jätkab tegutsemist samal ametikohal. Ei ole sugugi harukordne, et ametiaja aegumine avastatakse aastaid hiljem, juhuslikult ja välise õigusnõustaja poolt. Samas on isik kogu selle aja oma tööd teinud. Teisest küljest tuleb aga ka arvestada, et ametiaja tähtaegsus on nt nõukogu liikmete osas praegu ka üks vähemusaktsionäride kaitsemehhanisme, sest nõukogu liikme ennetähtaegseks tagasikutsumiseks on vajalik 2/3 häälteenamus (ÄS § 319 lg 4). Sellest tulenevalt tuleks ametiaja reguleerimisel lähtuda fundamentaalsetest põhimõtetest osühingute ja aktsiaseltside erinevuste osas. Kui need on loodud teadlikult erinevad, siis tuleks kaaluda volituste tähtaja säilitamist aktsiaseltsides, aga kui need soovitakse luua teadlikult sarnased, siis tuleks volituste tähtaeg kaotada ära mõlema ühinguvormi korral.
- Juhtorganite liikmete vastutus (Projekti p IV.8.1.g) vajaks täpsustamist nn. ärilise otsuse reegli kehtivuse osalt. Eestis ei ole seadus ega kohtupraktika selles osas üheselt selge.
- Filiaalidega seonduv regulatsioon vajab põhjalikumat läbi analüüsimist (Projekti p IV.12.1.b). Millist eesmärki täidab äriseadustikus toodud filiaali registreerimise kohustus, kuidas see suhestub maksuõigusliku püsiva tegevuskoha registreerimise kohustusega, kas selline filiaali registreerimise kohustus on kooskõlas EL kapitali vaba liikumise põhimõttega ja milline on sanktsioon antud kohustuse järgimata jätmise eest. Lisaks filiaali väga rangetele likvideerimise ja ilmselt ebavajalikule aruannete esitamise nõuetele tekitab muret ka filiaali juhatajatele kohaldatav aktsiaseltsi juhatuse liikmete vastutuse regulatsioon ning esindusõiguse ulatus (nii ühingusisene, kui territoriaalne). Samuti vajab läbi analüüsimist, millist eesmärki täidab

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

välismaa äriühingu esindusõiguslike isikute ja nende ametiaegade filiaali registrikaardile märkimise kohustus, ja kas nimetatud isikutel on ühtlasi ka automaatselt filiaali esindamise õigus.

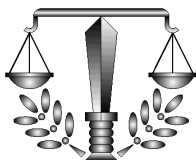
- Komisjon nõustub Projektis esitatud seisukohaga, et usaldusühing ning täisühing võiksid olla palju rohkem kasutusel (Projekti p IV.2.1.c). Kaaluda võiks nende ühinguliikide tegevuse veelgi rohkem lepinguvabadusele allutamist, mis annaks selgeid eeliseid OÜ ja AS'i ees nii osanike omavahelistes suhetes, kui ühingusse kapitali kaasamiseks.

Täiendavad ettepanekud

1. Kokkuleppeline kande jõustumise aeg

Komisjonil on hea meel näha, et Projekt märgib ära ka registrikande kokkuleppelise jõustumise aja (Projekti p IV.4.1.e). Oma 20. juuni 2014. a kirja punktis 4 („Võimalus taotleda äriregistri kande hilisemat jõustumist“) on Komisjon märkinud, et oleme juba ka tuvastanud mõned täpsemat paikapanemist vajavad aspektid kande hilisema jõustumise võimaldamiseks. Esitame need siinkohal.

- Ajaline maksimumpiir, kui kaugel võib taotletav kande jõustumise konkreetne kuupäev kandeavalduse registriosakonnale esitamise hetkel olla. Komisjoni hinnangul ei tohiks see olla lühem kui 30 kalendripäeva; ning maksimaalselt kuni 2 kuud.
- Jõustumata kanne peaks ilmselt registrikaardil eristatult nähtav olema koheselt, kui selle tegemine on otsustatud. Sellega seoses on vaja aga otsustada:
  - (i) Kui kanne pole jõustunud, siis kas peaks olema võimalus seda kuidagi tühistada või muuta, enne kui see jõustub? – Arvestades äriregistris tekkida võivat segadust (kui kanded tekivad ja kaovad), on Komisjoni arvates aktsepteeritav ka lahendus, kus kord konkreetseks kuupäevaks registriosakonna poolt heaks kiidetud kannet enam tühistada ega edasi lükata ei saa, ning ettevõtjad esitaksid kandeavaldused üksnes siis, kui ollakse endas täiesti kindel.
  - (ii) Kas ja milline õiguslik tähendus peaks olema registrist nähtaval jõustumata kandel? – Käesolev muudatusettepanek on ajendatud praktikas korduvalt ilmnenu ettevõtja vajadusest ise kindlalt ette teada, millal tema kavandatav korporatiivne muudatus jõustub. Prognoositava praktilise probleemina oskab Komisjon hetkel välja tuua ärinime muutmise – s.o kui ettevõtja soovib oma ärinime muudatuse jõustumist konkreetsetel tulevikukuupäeval ja registripidaja otsustab

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

vastava kande tegemise, siis peab seda uut ärinime juba arvesse võtma uute ühingute registrisse kandmisel ja nende ärinimedega muutmisel, et keegi teine ei saaks vahepealsel ajal sedasama ärinime või sellega eksitavalt sarnast ärinime endale võtta.

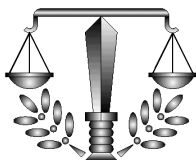
- Kas ja milliseid muid kandeid (sh varasema jõustumisajaga kandeid) on võimalik registrikaardile vahepealsel ajal teha? Milline õiguslik tähendus peaks olema jõustumata kandel nende vahepealsete kandeavalduste üle otsustamisel? Või oleks kompromissina mõistlik lahendus, et jõustumata kanne paneb registrikaardi „lukku“ kuni kande jõustumiseni ning et tegemist saab olema ettevõtja teadliku riskiga, kui ta soovib mõne kande hilisemat jõustumist taotleda? – Komisjoni hinnangul peaks ajal, mil taotletav kanne on registriosakonna poolt heaks kiidetud, kuid ei ole veel jõustunud, saama teha kõiki kandeid, mis ei ole tulevikus jõustuva kandega kuidagi vastuolus, sõltumata nende kannete tegemise ja jõustumise ajast.
- RIK-il on vaja teha vastav infotehnoloogiline arendus.

Toonitame veelkord, et Komisjoni liikmete praktika põhjal otsustades on tegemist väga vajaliku muudatusega, ning avaldame lootust, et seda muudatust ei tule oodata senikaua, kuni kodifitseerimise aeganõudev protsess on tervikuna lõpule jõudnud.

2. Ärinime broneerimine ja ärinime üleandmise protseduur

Nii füüsilistel kui juriidilistel isikutel võiks olla võimalus väga kiires menetluses konkreetne ärinimi tasu eest teatud ajaks broneerida, millist broneeringut saaks astmeliselt kasvava tasu eest ka järgnevatiks ajaperioodideks pikendada (kuid kindlasti ei tohiks broneeringu võimalus olla ajaliselt liiga pikk). Broneeritud ärinime kasutamiseks mis tahes äriühingu poolt oleks vajalik broneerija notariaalselt kinnitatud või digitaalselt allkirjastatud nõusolek. – Praktiline vajadus ilmneb nt ettevõtja brändi muutmise protsessides, kus ärinime ametlikule muutmisele eelneb pikaajaline ettevalmistustöö, ning oleks tõsine probleem, kui selle ettevalmistusfaasi käigus keegi teine soovitud ärinime juba ära võtaks.

Broneerida peaks saama ainult neid ärinimesid, mida broneeringu lahendamise hetkel saab kehtiva regulatsiooni kohaselt ühingu ärinimena kasutada. Ehk siis broneeringu andmine eeldab eelneva sama kontrolli läbiviimist, mida tehakse ärinime suhtes ühingu asutamisel või ärinime muutmisel (sh ega ei ole juba sama ärinimega ühingu registris, kas on olemas piisav eristatavus olemasolevatest ärinimedest, jms). Sellisel juhul vastava broneeringu tegija (ja selle teenuse eest tasu maksja) saab suurema kindluse, et soovitud ärinime tegelikkuses hiljem ka kasutada saab. Samuti vähendaks see arusaamatusi ja ebakindlust nt nende ettevõtjate jaoks, kelle ärinimesid või kelle

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

ärinimedega liialt sarnaseid nimesid hakatakse broneerima või kaubamärgiomanike jaoks, kellele kuuluva kaubamärgi tõttu peaks kolmandate isikute poolt vastava ärinime kasutamine olema välistatud.

Samuti on vajalik selge protseduur ärinime üleandmiseks ühelt ettevõtjalt teisele, et vastav registrimenetlus kulgeks sujuvalt ja omavahel seotult, selleks et üleantav ärinimi ei jääks mingiks vahepealseks ajaks „vabaks“, millise aja vältel saaks selle endale registreerida keegi kolmas äriühing.

Ärinime üleandmise protseduuri osas võib ühe lahendusena kaaluda regulatsiooni, et kasutusel olnud ärinimede uuesti kasutusele võtmist võimaldataks teatud aja jooksul vaid selle ärinime endise kasutaja nõusolekul. Nt kehtestada see piirang 1-2 kuusele perioodile alates ärinime kasutamisest loobumisest. See oleks piisavalt lühike aeg, et ärinimede korduvkasutust mitte piirata ning teisalt annaks ärinimede n-ö üleandmisel uuele nime kasutajale kindluse, et keegi vahepeal n-ö üleandmisele minevat ärinime endale ära ei võtaks (ega broneeriks) – vastava tehingu raames tuleb seniselt ärinime kasutajalt lihtsalt vastav nõusolek võtta.

Või siis veel üks alternatiiv, mida kaaluda: võimaldada sarnaselt kinnistusraamatuga, et üht ärinime muutmise kannet ei tehtaks ilma teise ärinime muutmise kandeta, ja et kanded tehtaks ajaliselt kohe üksteise järel. Siis oleks tagatud, et ei teki olukord, kus senine kasutaja muudab ärinime ära, kuid teise tehingu poole ärinimi jääb mingil põhjusel muutmata või jääb ajaliselt nende kahe kande vahele mingi ajavahemik.

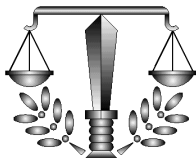
3. Mitterahalised sissemaksed ja ülekursid vaikimisi lubatud regulatsiooniks

Kehtiva regulatsiooni kohaselt on mitterahalised sissemaksed osa- ja aktsiakapitali lubatud juhul, kui põhikiri need ette näeb (ÄS § 140 lg 1, § 246 lg 1), osauhingute puhul on põhikirjas sisalduvat luba vaja ka ülekursi jaoks (ÄS § 155 lg 2). Komisjoni liikmete aastatepikkune praktika on näidanud, et pigem võiksid nii mitterahalised sissemaksed kui ka ülekursid olla seaduse poolt vaikimisi lubatud, ning pigem jätta võimalus need soovi korral hoopis põhikirjaga keelata.

4. Mittestandardised tehingud osade ja aktsiatega

Praktikas on esinenud vajadust teha tehinguid juba ka selliste osade ja aktsiate suhtes, mida õiguslikult veel tekkinud ei ole – nt on vastav äriühing veel äriregistrisse kandmata või kapitali suurendamine äriregistris registreerimata. Oleks hea, kui seaduse tasemel oleks selgem regulatsioon ka selliste õiguste võõrandamise ja koormamise kohta. Komisjon on vastavat teemat lühidalt maininud ka oma 11. veebruari 2014. a kirjas „Eesti Advokatuuri Äriõiguse komisjoni seisukohad Eesti

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

Väärtpaberite Keskregistris registreerimata osäühingu osanike nimekirja mittekonstitutiivse registri lähtekohtade kohta“ (kirja punkt 3.7.e).

Samuti peab Komisjon vajalikuks reguleerida sarnaselt oma osade/aktsiate ostuga ka oma osade/aktsiate müügiga seonduvad reeglid.

5. Ostueesõiguse regulatsioon

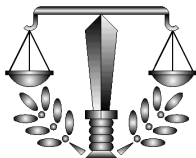
Analüüsimist vajaks lisaks ka ostueesõiguse regulatsioon ja sellega seonduv problemaatika. Milline tähendus on ostueesõiguse märkel EVK's, kas ostueesõigus peaks kohalduma vaid tasulise müügi või ka teiste võõrandamise vormide korral (tasulise müügi mõiste on loonud võimaluse ostueesõigusest lihtsalt mööda minna mitterahalise sissemaksega asutatavasse ühingusse ja hiljem selle asutatud ühingu osa või aktsiate müümisega tegelikule ostjale). Analüüsimist vajaks, kas ostueesõiguse korral ühisomandi tekkimine on vajalik või tuleks see asendada kaasomandisse omandamisega proportsionaalselt ostueesõiguse teostajate osalusprotsentidega.

6. Juhatuse ja nõukogu liikmete tagasi astumise protseduuri täpsustamine

Oleme käesoleva kirja lisana 1 esitanud ülevaate ÄS, MTÜS, SAS ja TÜS reeglitest selle kohta, kellele peavad juhatuse liikmed, likvideerijad ja nõukogu liikmed oma tagasiastumisest teatama.

Välja arvatud olukorrad, kus teavitada tuleb ainuosanikku, ainuaktsionäri või nõukogu liikme määratud muud isikut, tuleb tagasi astumisest teavitada kollegiaalset organit, kuhu võib potentsiaalselt kuuluda kümneid isikuid (mõeldes osanike / aktsionäride tasandile). Selline olukord tekitab probleeme nii tagasiastumise avalduse esitamise protseduuriga (kellele kõigile ja millises vormis tuleb tagasiastumisest teatada?) ja samuti tagasiastumise avalduse esitatuks lugemise momendiga.

Seetõttu oleks mõistlik täpsustada seadustes lisaalternatiivina spetsiifiline kontaktisik, kelle teavitamisest tagasiastumise jõustumiseks piisab. Komisjoni hinnangul võiks sellise alternatiivse kontaktisikuna kaaluda vastava ühingu juhatuse esimeest või juhul, kui juhatusel ei ole esimeest, siis mis tahes juhatuse liiget; nimetatud isik oleks siis omakorda kohustatud tagama isiku tagasiastumise kohta teabe edastamise organitele ja isikutele, kelle pädevuses on nimetatud ametikohtadele isikute valimine / nimetamine / määramine on; samuti on juhatusel enamasti pädevus algatada kohase organi koosoleku kokkukutsumine. Juhtumitel, kus tagasiastumisest tuleb teatada nõukogule, võiks olla piisav teate esitamine ka üksnes nõukogu esimehele. Ehkki need ettepanekud ei lahendaks kõiki probleemseid juhtumeid (nt ilma nõukoguta osäühingu ainus juhatuse liige astub tagasi ja osäühingul on mitu osanikku), aitaksid

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

need arvukatel juhtumitel siiski tagasiastumisõigust praeguse regulatsiooniga võrreldes selgemini ja konkreetsemalt teostada.

Samuti tuleks tagasiastumise võimalus selgelt ette näha ka välismaa äriühingu filiaali juhatajatele, kellele kohaldatakse küll teatavas ulatuses aktsiaseltsi juhatuse liikmete regulatsiooni (ÄS § 385 lg 5, mis teeb viite ÄS § 310 ja 312 – 315 sätestatule), kuid mitte seda osa, mis käsitleb juhatuse liikme tagasiastumist (s.o ÄS § 309 lg 5). Samuti ka täisühingute ja usaldusühingute likvideerijatele.

Ka peaks olema täpsemalt reguleeritud kord, mida tagasiastumisavalduse esitanud juhtorgani liige peaks registri seoses järgima ning ühtlasi ka registritoimingute tegemise kord (hetkel juhindutakse selles osas kohtupraktikast).

Lugupidamisega,

Heleri Tammiste
Advokaadibüroo LAWIN AS
Komisjoni liige

Karin Madisson
Advokaadibüroo SORAINEN AS
Komisjoni esimees

Lisa 1 – Ülevaade teavitamiskohustustest tagasiastumisel